

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan
praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu „Mira“ v
Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 29. junija 1905.

Štev. 26.

**Slovenci! Zakurite na večer 4. julija
v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu
in Metodu po vseh slovenskih gorah in
planinah prav mnogo kresov.**

Sv. Ciril in Metod.

Pred davnimi stoletji, ko so si Slovani še
svobodni volili svoje lastne kneze in kralje, ko je
bil Slovan na svoji zemlji še sam svoj gospodar,
vladal je panonskim Slovanom knez Kocelj, a ve-
likemu moravskemu kraljestvu kralj Svetopolk.
Močni so bili tedaj Slovani, strah svojim sosedom,
in že tedaj po slovanski zemlji hlepeči Nemci so
se morali marsikaterikrat pobiti in razbiti vrniti s
svojih roparskih pohodov med sicer mirne, ali
svojo domovino ljubeče in braneče Slované. Slo-
vani so bili tedaj še pogani. Častili so naravo in
oboževali zemljo s svojo toploto vzdrževajoče solnce,
Svetovida, Svaroga, blisk in grom, Peruna, vse-
vidnega in vsevednega Triglava, boginjo pomladi,
Vesno, boginjo zime, Morano, in Črta, boga vsega
zlega. Nemci so sicer skušali sprijazniti Slované
s krščansko vero, ali žalibog so skušali oznanje-
vati sv. vero z ognjem in mečem, moreč in pobi-
jajoč vse one, ki se niso hoteli odreči veri svojih
pradedov. Požrešnemu Nemcu je bilo oznanjevanje
krščanske vere le pretveza, cilj pa mu je bilo pod-
jarmljenje Slovanov pod nemško oblast. Zato se ni
čuditi, da so se Slovani z vsemi mogočnimi sredstvi
upirali oznanjevanju krščanske vere med seboj,
kajti vedeli so, da za miroljubnimi in res blagimi
oznanjevalci vere prihajajo vedno blagá in krvi
željne nemške tolpe, katerim ni bilo mar krščanske
vere, temveč le posesti in lasti slovanske. Krščanska
vera je zato štela v tistem času le malo pristašev
med Slovani.

Nasprotno pa so vladale med Slovani in pa
bizantinskim (carigrajskim) cesarstvom tedaj naj-
boljše razmere. Slovani, ki so bili sicer najnevar-
nejši sovražniki bizantinskega cesarstva, so živeli v
najlepši slogi s Carigradom, posebno pa vladar
panonskih Slovanov, Kocelj. Le-ta je s posredo-
vanjem cesarja Mibaela pozval v svoje dežele dva
moža, ki naj bi poučila Slované v krščanski veri,
in ta dva moža sta bila sveta brata Ciril in Metod,

ki sta prižgala Slovanom luč sv. vere in obenem
tudi postavila temelj slovanski olik in omiki. Po
zgledu grških pismen je sestavil Ciril slovansko
azbuko (abecedo), prestavil sveto pismo v slovanski
jezik in je tako prvi učil Slované brati in pisati v
njihovem lastnem jeziku. Kakor je bila tedaj v
Carigradu, sploh v vzhodno-rimskem cesarstvu,
božja služba v grškem jeziku, uredil je sv. Ciril
pri Slovanih božjo službo v slovenskem jeziku.

Od ene strani do druge sta prepotovala sveta
brata blagovestnika slovanske zemlje in poučevala
narod v resnicah krščanske vere, in narod je tru-
moma zapuščal stare bogove ter se živo oprijel
nove vere. Delo in trud sv. bratov Cirila in Me-
toda je kazal najlepše uspehe. Ali ti uspehi niso
dali miru zavidnim Nemcem, katerim se je ozna-
njevanje krščanske vere med Slovani popolnoma po-
nesrečilo, in šli so ter zatožili sv. brata v Rimu,
češ, da ne učita prave vere. Papež ju je nato
pozval v Rim, da se opravičita. In šla sta v Rim,
med potjo oznanjujoč Slovanom krščansko vero, in
opravičila sta se tako sijajno, da jima je papež
potrdil njune knjige in dovolil, da Slovani obhajajo
svoje bogoslužje v svojem jeziku. Iz Rima se je
vrnil samo Metod med Slované, kajti Ciril je umrl
v Rimu. Metod, katerega je papež posvetil za
škofa Slovanov, je še nadalje neumorno deloval
med Slovani ter si s tem zopet nakopal zavist,
jezo in sovražstvo nemških duhovnikov. Dalj časa
je celo moral pretrpeti v ječi, kamor ga je spra-
vila nemška zlobnost, ali vzlíc temu se ni odrekel
pravice, oznanjevanja krščanske vere Slovanom v
slovanski besedi, in končno je papeževa odločna
beseda rešila iz nemške ječe. Svoje blagodejno
delo je nadaljeval neumorno do svoje smrti.

Po smrti sv. bratov Cirila in Metoda so se
razmere med Slovani žalibog hudo izpremenile.
Razpadlo je mogočno moravsko kraljestvo, a pa-
nonske Slované so podjarmili Madžari. Čehi so
ostali svobodni in na jugu je Hrvatska obdržala
svoje svobodne vladarje. Nemški vpliv je vedno
bolj rastel, in izgubili so se sledovi dela sv. bratov
Cirila in Metoda, na mesto slovanskega jezika pri
božji službi se je po prizadevanju nemških duhov-
nikov uvedel latinski jezik. Le med sedanjimi
Slovenci in Hrvati se je še vzdržal domači jezik
pri službi božji. Vsled pritiska oglejskih patri-
jarhov pa je tudi med Slovenci polagoma izginjala

slovansčina iz cerkve, a dandanes imajo edino le
še Hrvatje v nekaterih škofijah pravico, da obha-
jajo bogoslužje v jeziku svojih pradedov.

Res, izginila je našemu narodu, to se pravi,
odvzeli so mu pravico slovanskega bogoslužja,
ali odvzeti pa ni mogel našemu narodu nihče onih
sadox, ki jih je obrodilo plodonosno delo sv. bratov
— narodne zavesti, katero sta vzbudila v Slovanih
sv. brata, oznanjujoč v domačem jeziku besedo
božjo in položivši temelj slovanski prosveti s knji-
gami, pisanimi v domačem, slovanskem jeziku.
Res je, da so prišli slabi časi nad potomce onih,
katerim sta bila učitelja in voditelja sv. brata
Ciril in Metod, ali vzlíc hudim bojem, vzlíc vsemu
zatiranju, vkljub potokom slovanske krvi, ki je
iztekla po krivdi in prizadevanju sovražnikov Slo-
vanstva, slovanski narodi niso izginili, ~~kajti~~ je
izginil marsikateri narod, ki jih je kedaj zatiral.
Kje so mogočni Goti in Longobardi, kje so Obri,
ali Slovani smo ostali. Res je sicer, da so se
skrčile naše vrste, res je, da so nas nenasitni
Nemci izpodrinili iz naše lasti tuintam, ali ugonobi-
ti nas niso mogli. Sicer ni več mogočnih slo-
vanskih kraljestev, kakor so bila tedaj, a Slovan
je ostal Slovan, in da je to, kar je, se ima v prvi
vrsti zahvaliti blagovestnikoma slovanskima, sv.
bratoma Cirilu in Metodu.

Naša sveta dolžnost je torej, da praznujemo
slovesno spomin naših blagovestnikov, ki sta živela
in trpela za naše pradede, za nas, njihove potomce,
ter s sveto vero užgala v nas plamen prosvete že
tedaj, ko so naši zatiralci kazali še svojo divjo
žud v ropanju in požiganju. Da dandanes ni mnogo
boljše, da se je to ropanje in požiganje obrnilo na
drugo polje, ve vsakdo. In zato naj bi med nami
zopet zavladal duh sv. bratov Cirila in Metoda,
zato naj bi spoznal vsak Slovan, da je njegova
rešitev le v bratski ljubezni, oni ljubezni, katero
sta oznanjala sv. brata, oni ljubezni, s katero sta
ljubila sv. brata svoj dom in rod, svoj jezik slo-
vanski!

V spomin sv. bratoma blagovestnikoma naj
torej zagorijo dne 4. p. m. mogočni kresovi po
naših hribih in gorah in naj naznanjajo našim so-
sedom, da v Slovencih gori plamen ljubezni do slo-
venskega rodu in slovenskega jezika. Še lepši
spomin na sv. brata Cirila in Metoda pa naj
bi obhajali Slovenci s tem, da krepko podpiramo

Podlistek.

Tine in Barigeljc.

Preljubi, precartani Tine!

Ker upam, da so se od zadnjega potresa že
pomirile in poravnale Tvojega rojstva kosti in so
nohtje in lasje že okrevali po nevarni bolezni, ka-
teri se pravi po domače in najbolj razumljivo —
maček, ter gotovo stopaš z lahkimi koraki mimo
linterne, ki ne miga prav nič več z repom, v ka-
tere ga je dobil skruino, ker ga je v vodo pomočil,
ampak pridno gleda Herkulesa, ki je moral biti
gotovo največji sovražnik opojnih pijač, kajti dru-
gače bi se gotovo ne mogel postaviti sem ter gle-
dati, kako linterne vedno le voda teče iz gobca
— tako si upam v teh vrsticah pokramljati s Te-
boj, saj vem, da mi boš kmalu odgovoril, ker kres
je že prišel in tedaj se bo tudi Tebi črnilo stajalo.

Če ga pa nimaš, bo pa že moja Franca poslala
celo „flašo“, da potem lahko spišes celo knjigo.

Toda, kaj Ti naj pišem? O potresu! Mislim,
da ne, ta beseda še gotovo prešine vse Tvoje kosti,
in da bi Tvoje cartano zdravje trpelo vsled tega,
tudi ne maram. Jaz se tudi potresa bojim, po-
sebnó kadar kakšnega nemčurčka vidim, me kar
strese. Ko že ravno govorim o potresu, spominjam
se dogodka, ki mi ga je pravila moja Franca iz
dobe ljubljanskega potresa. Dekleta imajo pač last-
nost, da se na vse strani trudijo, da bi bolj uga-
jale fantom, kajti pač nobena ne bi rada na stara
leta samevala. Če tudi navidezno rečejo: I kaj

meni mož, če imam le šalco kofetka, sem pa za-
dovoljna, pa si vendar vsaka misli: Da bi ga le
dobila, da bi mi vsaj kofetka domu prinesel. In
tako posebno gledajo na to, da imajo lase lepo v
redu, posebno se „štimajo“ s tem, da imajo spredaj
malo „skravžane“. Ker pa primernih priprav za
to nima vsako dekle, posebno če mati nič ne sme
vedeti o tem, uporabljajo za to zaponke, na katere
navijajo črez noč lase, da so potem lepo skravžani.
Take muhe rojile so tudi moji Franci po glavi. Po
prigovarjanju svoje prijateljice, kako bo to lepo pri-
stojalo h klobučku, navila je na noč, ko so že vsi
šli spat, svoje lase spredaj na zaponke ter se tako
vlegla, sladko sanjaje, kako se bode prihodnji dan,
na velikonočni ponedeljek, postavila na veselici na
Kozlerjevem vrtu. A iz teh sladkih sanj jo je
zbudil potres. Pri občni zmešnjavi, ki je nastala
vsled tega, ni prišla Franca do tega, da bi za-
ponke vzela proč, lasje pa so se tudi zapletli tako
močno, da so se dale zaponke le težko odpraviti,
in pri tem delu jo je tudi zasačila mati.

„Glej, glej, punco, kaj ti že počenja, kako
se že hoče lišpati, je pa tudi Bog kaznoval tvojo
„ofert“, samo zaradi tebe nastal je potres.“

Franici so šle te besede k srcu in od tistega
časa nič več noče nositi „skravžanih las“, pa je
vendar vesela, ker je tudi tako dobila svojega
Barigeljca.

Kakor se je že zadnjič dokazalo, moj preljubi
Tine, ni bila moja glava tako trda, da bi se vsled
tega lažje prevrtal predor skoz Karavanke na
Kranjsko. To se je storilo s pomočjo smodnika,
zaradi katerega sva lahko mirna, ker ga ne ti ne
jaz nisva znašla, in o katerem se je menda že

zlodej izrazil: „Močen ni, a hiter, hiter.“ Hotel
je namreč imeti neko dušo in podal se je zaradi
tega v stavo, da se vsede na luknjo napolnjeno s
smodnikom, ki bi se imel izstreliti. Če ne odleti,
je duša njegova, če pa, je pa trud zastoj. Zlodej
si je mislil: kaj mi morejo, a v tem je tudi že
poknilo in zagnalo ga je v bližnji gozd, da si je
mazal potem osem dni svoje rogove.

Torej tisti smodnik je bil vzrok, da so tako
hitro pokukali Korošci na Kranjsko in narobe, in
nekega dne, ko so že dolgo časa vohali v Jese-
nicah, da se v Št. Jakobu „mešta dela“, „fancoti“
pečejo in „fodranja“ pripravljajo, potegnili je hud
veter, podrla se je stena in Kranjci ter Korošci
podali so si roke. Tedaj je bil tudi poročevalec
„Celovčanke“ zraven, ki pripoveduje, kako se je
tedaj vpilo: Evviva, hajl, celo Hrvate našteva, a
Slovencev ni slišal. „Sapa napeta,“ sem si mislil,
to je že moralo potegniti sem z Gorenjskega od
Triglava, da si je navlekel tale možicelj brčkone
kakšen nahod, da mu je zamašilo takoj nos in
ušesa ter zaprlo oči, da ni čutil, da so bili v ve-
čini Slovenci tudi zraven.

To mora biti čudna sapa, da bi le borovcem
in smrekam ne škodovala, drugače bodo čurčeljni
še le v treh letih zreli in to bo slaba letina in
trgovina bo šla rakovo pot. Bog se nas usmili!
Onemu poročevalcu pa svetujem, da naj si hitro
naroči zimski kozuh, nazadnje še res dobi skruino
ali Valentinovo bolezen, kakor moj boter.

Ker nas niso tedaj spoznali vredne, da bi
tudi mi Slovenci vtikali svoj nos zraven pri vrtanju
Karavank, zbrali smo se rajši na Golici pri otvo-
ritvi Kadilnikove koč, ker Slovenci se ne damo

ono ustanovo, ki nosi ime sv. bratov blagovestnikov, našo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda. V dejanstveni ljubezni do roda in jezika naj se pokaže naše spoštovanje do sv. bratov, in tedaj bomo smeli reči, da še živi in dela v nas duh sv. Cirila in Metoda!

- Za slovenski učni jezik.

Interpelacija poslanca dr. Ploja in tovarišev na naučnega ministra.

Na javni deški in dekliški ljudski šoli v Velikovu, v kateri je sedaj, ker pripada razun trga tudi vsa slovenska okolica šolskemu okolišču, 52 odstotkov šolskih otrok slovenske narodnosti, so se v pedagogičnem oziru že takointako neznosne razmere v zadnjem času še posebno poostrele, ker se hoče sedaj tudi zabraniti, da bi se pouk v krščanskem nauku v nižjih treh razredih — šola je petrazredna — za slovenske otroke vršil v slovenskem jeziku.

Pač ni treba pojasnjevati, da je potrebno, da se vrši pouk v veronauku pri otrocih, ki so pri vstopu v šolo zmožni le slovenskega jezika in se tekom prvih treh let nemščine le jako malo naučijo in jo kvečjemu le „lomijo“, ne vrši v nemškem, temveč v njihovem materinem jeziku, to je v slovenščini.

Kako naj prodrejo nauki vere v dušo in srce otroka, ako se vrši pouk v jeziku, katerega otrok sploh ne razume ali pa le nezadostno?

Preprosta pamet govori za pouk krščanskega nauka v materinščini.

Ravnanje krajnega šolskega sveta in ravno tako tudi okrajnega šolskega sveta je naravnost zasmeh zdrave pameti.

Pred kratkim namreč je prejel čast. g. Franc Lasser, veroučitelj v Velikovu, sledeči odlok:

„C. kr. okrajni šolski svet Vam naroča po sejnem sklepu z dne 16. maja t. l. o naznanilu krajnega šolskega sveta v Velikovu vsled Vaše v konferenci učiteljskega osebja dne 1. aprila t. l. podane izjave glede učnega jezika pri pouku veronauka na obeh šolah v Velikovu, po določbah § 25. odst. 2, postavbe z dne 8. febr. 1869, dežel. zak. št. 10, in § 13e postavbe z dne 11. febr. 1873, dežel. zak. št. 22, da morate pri pouku v krščanskem nauku na javni deški in dekliški šoli v Velikovu izključno rabiti le za ta zavod predpisani učni jezik in da ni dovoljeno razdeljevati drugojezičnih katekizmov.“

Posebni pouk po § 40. postavbe z dne 17. jan. 1870, dežel. zak. št. 13, ni dovoljen.

Obveščate se o tem, da se natančno tudi ravnote po tem.

C. kr. okrajni šolski svet.

Predsednik: Klebel.

V tem odloku je zadržana, ker naravnost prepoveduje posebni pouk, neverjetna poostreitev nazorov okr. šolskega sveta z dne 4. aprila 1886, št. 599, kjer se daje častitemu gospodu kanoniku in katehetu Ivanu Volaučniku v Velikovu popolnoma na prosto voljo, poučevati slovenske šolske otroke na večkrat omenjeni ljudski šoli v kr-

ščanskem nauku v posebnih urah in sicer v slovenskem jeziku.

Sedaj se zabranjuje tudi to in okrajni šolski svet se je postavil na pedagogično nevzdržljivo, le iz nacionalno-političnih ozirov izišlo stališče, da se morajo slovenski otroci poučevati v krščanskem nauku le v nemščini, in da je drugačen pouk tudi v posebnih urah nedovoljen.

Posebno značilno za postopanje šolske uprave pa je, da se je celo po gosp. katehetu Dobrovcu med otroke razdeljene slovenske katekizme konfisciralo!

Postopanje okrajnega šolskega sveta v Velikovu je po vsem tem naperjeno očitno proti onim gospodom katehetom, kateri vredno in pravilno vršeč svojo od cerkve jim naloženo službo posebno kot učitelji krščanskega nauka na ljudskih šolah ne delajo samo tako, kakor jim velevalo njihove duhovniške dolžnosti, temveč tudi tako, kakor je po pravilni pedagogiki edino mogoče.

Gotovo je največje važnosti za učno upravo, da se postavijo razmere na večkrat imenovani ljudski šoli na zdrav temelj.

Zatorej vprašamo c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje:

„1. Ali so Vaši ekscelenci znane te razmere na deški in dekliški ljudski šoli v Velikovu?“

2. Kaj namerava ukreniti Vaša ekscelenca, da se bodo otroci slovenske narodnosti na tej šoli poučevali v krščanskem nauku v slovenskem jeziku, torej na način, ki edini zagotavlja dovoljen in uspešen pouk v tako važnem veronauku?“

Dunaj, 19. junija 1905.

(Sledé podpisi.)

0 preuredbi zemljiškega kredita.

(Konec.)

Grabmayr je v pričetku predlagal, naj se da pravica hipoteknim bankam, da bi imele one same vključevati dolgove na določena posestva (geschlossene Güter). Omeniti moramo, da se ta postavba izključno namerava le za kmetijska posestva, ne za mesta, ne za kraje, kjer ima kakor n. pr. ob jezeru tukaj, zemljišče vsled drugih okoliščin posebno vrednost. Pozneje je Grabmayr to misel opustil in predlagal dati tudi zadrugam isto pravico, s pogojem, da bo oblika posojila taka, kakršna je pri banki.

1. Posojila hipoteknih bank se namreč ne odpovedajo, če dolžnik obresti plačuje; če obresti ne plača, se mora seveda tudi tukaj prirediti dražba (licitacija), 2. se ta posojila amortizujejo, odplačujejo se z obrestmi vred, tako da dolg izgine v 50. letih. V bodoče se bo bržkone določilo, da se bodo morala posojila naših posojilnic dajati tudi v taki obliki, in to se zelo lahko zgodi, posestnik se tako prisili, da mora dolg plačevati, in če zemljišče ne bo čez čisti donesek obremenjeno, se ne bo obotavljal proti amortizaciji. Dejstveno tudi posojil ne odpovedamo, saj ni bilo treba odpovedati, dokler so se redno plačevale obresti. A vendar je posojilnicam dana pravica, odpovedati posojilo, ker vložniki lahko v posojilnicah vsak čas denar vzdignejo.

Kakor rečeno, v „Narodnem domu“ sem se ustavil, kajti h „Korlno“ me ne mika, saj bi pa tudi zaslužil, da bi me potem obsodili, da bi moral sedeti na špičasti ograji pri cesti pred županovo hišo, kar je menda za vse nemčurčke pripravljeno.

Po prijetni, a precej vroči hoji, pri kateri mi je kapalo od čela, da bi lahko gnalo mlinsko kolo, dospeli smo na vrh Golice, kjer smo se zbrali bratje iz sosedne Koroške in Kranjske, podali si roke v znamenje, da še živimo in se ne udamo. Zaoril je krepak: živio, daleč po planinah, da bi gotovo onemu poročevalcu „Celovčanke“ dvakrat zamašilo ušesa.

Poslušal sem s posebnim zanimanjem gospoda kaplana iz Št. Jakoba, ki je kaj lepo govoril. A da so ga nazadnje dvignili, to se je meni za malo zdelo, ker bi naj to z menoj storili, da bi videl črez hrib k moji Franci, ali že kuha južino zame.

Le prekratek je bil čas, ločiti smo se morali. Ker je pa za hribolazce dolgočasno, če vedno solnce sije, se je nam izpolnila tudi v tem oziru želja. Začelo je liti kakor iz škafov, jaz sem s palico mahal, da bi ubranil dež, a ni šlo, bil sem moker kakor miš, še pri „štifletnih“ je teklo vun. Posebno pa mi je ugajalo, kako se je oni govornik, ki je zadnjič na mene napravil takšen govor, hitro pripeljal z Golice v Št. Jakob. Spodrsnilo mu je in šlo je, kakor bi bilo namazano, da se je kar kadilo za njim ter so ljudje rekli: „Glejte, glejte, lukamatija se že vozi.“ Jaz sem pa prepričan, da je to temu govorniku tako ugajalo, da gotovo spiše uvodni članek v „Miru“, če ga že ni.

Da se je na Golici mnogo razglednic pisalo, se razume. Dandanes je že navada, če se v gostilno

Če pa naj mi preidemo na druga, neodpovedljiva posojila, bomo morali iskati, da smo zavarovani, neodpovedljivega denarja. Zdi se mi v bodočnosti potrebno, da se naše posojilnice razvijejo v tem zmislu, da ne bomo delali le z vlogami, marveč, da si poiščemo po taki poti, kakor hipotekne banke, neodpovedljivega denarja v vrednostnih listih (Pfandbriefe).

Ne vem, kaj bodo storile „Sparkasse“ — mestne hranilnice. Proti tem povdarja Grabmayr: „Hranilnice posojujejo denar, ki jim je izročen le za nekaj časa, one zastopajo le interese spekulativnega kapitala in smatrajo kot svojo nalogo, kolikor mogoče dobro obrestovati svoje vloge. Hipotekni zavodi si prizadevajo, znižati obrestno mero, mestne hranilnice pa jo drže kvisku.“

Kakor razvoj kaže, bodo se mestne hranilnice polagoma morale umakniti hipoteknim bankam in posojilnim društvom; one se bodo tudi proti predlogu, o katerem govorimo, odločno branile. Že je pisala „Oest.-ung. Sparkassenzeitung“ dne 22. sept. 1900, da je Grabmayrjev predlog nevaren poskus in da je mestnim hranilnicam v prvi vrsti izročena pravica, dajati hipotekna posojila: „Ein Belehnungsmonopol zum Nachteile der Privatsparkassen ist ein bedenkliches Experiment auf socialwirtschaftlichem Gebiete, so daß anzunehmen ist, die Reichsregierung werde derartigen Propositionen Schwierigkeiten in den Weg legen. Den Sparkassen ist durch ein Reichsgesetz in erster Linie der Betrieb des Hypothekendarlehensgeschäftes gewährleistet.“

A to kar je bilo zajamčeno, je zajamčeno le po razmerah in brez dvojbe v drugih razmerah to jamstvo neha.

Kaj bomo tedaj storili. Tukaj se nam nudi jako važno vprašanje, tako važno, da danes ne moremo še reči, kaj nam bodočnost prinese, da moramo čakati, kaj bodo drugi posojilničarji rekli. A ko drugi govorijo, tudi mi ne smemo molčati in moramo misliti z drugimi vred na bodoči napredek.

Posojilnice si morajo iskati cenega, neodpovedljivega denarja; kako? Na tisti način, kot hipotekna banka; z vrednostnimi papirji, ki imajo na borzi svojo vrednost. Ali bodo takega denarja dobile? Posamne posojilnice ne, a kakor imamo zdaj že revizijske zveze, tako, dozdeva se mi, moramo si poti poiskati do gospodarskih zvez posojilnic.

Tudi kot gospodarska zveza ne bomo dobili denarja tako po ceni, kakor n. pr. hipotekna banka. Ali denarni trg računa z vsakim beličem. Naše posojilnične zveze bodo imele skupaj precej rezervnih fondov, in njihovo jamstvo je tako, da morajo veljati njihove vrednosti skoraj enako s hipoteknimi listi. Če se n. pr. „Hypothekenpfandbrief“ prodaja po kurzu 96, tako da se kapital obrestuje po 4.16, bomo mi jih morali prodajati po 95, kar bi kapital obrestovalo po 4.21, in ni dvomiti, da dobimo po tej poti denarja povsod v izobilju, akoravno ta pot, rekli bi skoro, že ni več primerna. Prodajanje vrednostnih papirjev po bankah, plačevanje kuponov, vse to dela stroškov, ki se jim morebiti moremo izogniti. Bolj ko bodo posojilnice rastle, bolj se bodo ljudje navadili nalagati svoj denar doma, in upati je, da se po tej poti da kedaj dobiti dosti denarja kot vlog po 4%. In če imamo med seboj denarnega posredovanja, ne bo se lahko kedaj zgodilo,

pride, da se ne prasha, kaj se dobi za jesti ali piti, ampak v prvo, ali imajo kaj razglednic. Da to daje pošti mnogo dela, je gotovo, a to uradnikov še ne ovira toliko. A da so si nekateri Slovenci upali prilepiti tudi narodni kolek, prav zelenega, kakor kušar, na sprednjo stran razglednice, to je nekemu poštnemu uradniku, mogoče celo onemu iz Št. Jakoba, vzelo vso potrpežljivost in ni si mogel kaj, da ne bi z rdečim svinčnikom zapisal, da se plača kazni „15 h“. A kakor je marsikateri že prodal medvedovo kožo, prej da je medveda imel, tako se je tudi ta za blagor Slovencev preveč skrbni uradnik uračunil. Glavna pošta napravila je črez rdeči številki veliko ničlo in račun je bil poravnán. Tedaj vidiš Tine, da je včasih tudi ničla velikega pomena.

S tistim dnevom na Golici sem bil prav zadovoljen in povedal sem tudi vse svoji Franci, ki je rekla: Sedaj pa morava takoj iti v Ljubljano, da kupiva narodnega koleka, naj se že pokadi, kamor hoče, toliko sem že skupila za jajca in piščeta, da lukamatijo plačava, narodni kolek se pa mora razširjati, da se svetu pokaže, da še tudi na Koroškem Slovenci živimo.

Tako je sklenila Franca, jaz pa sem ji veselo pritrdil. Kako sva potovala, to mogoče drugokrat povem, če bo koga radovednost mučila, za danes mi že črnila primanjkuje in tudi pero že tako škriplje, da se mi kurja polt dela.

Rad bi ti še marsikaj pisal, posebno kako sem se zadnjič vozil s fik-fikom, a končati moram. Franca se že jezi, češ, pusti že enkrat tvoje čeč-karije, kosilo je že pripravljeno, ričet s svinjskimi klobami. Ričet s svinjskimi klobami, moja najljubša

kar tako ugnati v kozji rog. Da je seveda Barigelje moral biti tudi zraven, je tako razumevno, kakor da ima vsaka klobasa dva konca ali pa da se tisti psiček, ki ima daljši rep, lažje pošegeče pod nosom, kakor tisti, ki ima kratkega. Franca me je lepo preskrbela z živežem in skuhala mi je tako dober kofetek, da sem se še tri dni sladko držal.

Ko sem potoval od postaje skozi Vrbo, udaril mi je v nos prijeten vonj po nemško-sulferajnskih klobasah, ki so se zadnjič delile med šolarje; bilo jih je menda toliko, kakor po deževju gob in ostalo jih je še toliko, da so gradili celo plot z njimi. Ta prijetni duh, ki pa mojemu želodcu ni ugajal, požuril je moje korake in hodil sem tako hitro, da je moja suknja v Rožeku še okolu župnišča mahala, kjer sem dobil kapljico dobrega vinčka za korajžo, ko sem svoj nos pomolil že v Št. Jakobu skozi vrata „Narodnega doma“.

Da ne pozabim, dragi Tine, videl sem med potoma nekaj posebnega. Ko tako maham proti Št. Jakobu, česa ne zagledam v velikem klanecu? Velik voz, okolu in okolu pa je bilo vrlih slovenskih fantov, ki so se upirali z vso močjo v voz, da bi ga spravili na ravno. In res, posrečilo se jim je in zavriskali so, da so se borovci priklanjali. In ko pridem do njih ter jih vprašam, kaj vendar tako težkega peljajo, odvrnejo mi vsi veseli: „Da, veš dragi Barigelje, beraški klub pelje svojih 5000 beličev za šentjakobsko šolo.“

„Dobro, izvrstno,“ rekel sem, „želim le, da bi po vseh cestah na Slovenskem tiščali take vozove v Št. Jakob, potem bo živeža dovolj za provzbu našega naroda.“

da bi rednemu plačevalcu obresti odpovedali glavnic. Ta točka je bolj teoretična, važnejša je druga: da si prizadevamo znižati obrestno mero. Da ne posnemamo mestnih hranilnic, ki iščejo le dobička.

Zdaj je pa jasno, da imajo naše posojilnice dvojen posel: skrbeti za potrebe osebnega kredita, to je bil do zdaj v prvi vrsti naš namen; zdaj prihaja drugi, da postanemo tudi hipotečni zavodi približno taki, kakor so hipotečne banke. Izvršiti to misel se mi zdi na dvojen način mogoče: ali se mora ustvariti posojilnična centrala, ki deluje za svoje ude (društva) kakor nekaj hipotečen zavod. S tem si pa moramo preskrbeti velik urad, ki nas bi stal denarja in bi stvar se podražila. Ali pa bi si morali doma v vsaki posojilnici delovanje razdeliti. Obrestovanje osebnega kredita in posojila, ki niso več pupilarno varna, morajo biti višja, kot obrestovanje pupilarno varnega denarja; dokler se vrši vse v eni vrsti in v enem jamčenju, ne bomo dobili denarja tako po ceni, kot ga želimo. Zato bo treba iskati poti, da se delovanje s pupilarnimi hipotekami izvrši iz splošnega delovanja, da se denarju, za ta promet vloženemu, zagotovi izredna varnost, in da se tako dobi denar po najnižji ceni. Za druga posojila pa bomo morali dati več obresti, in lahko se tukaj jamstvo nekoliko prikrajša. Saj zdaj v naših družtvih ne potrebujemo tistega jamstva v vsem premoženjem. Tukaj se je, rekel bi, šlo predaleč, od kmeta se je terjala garancija večja kot od države; država lahko naredi bankerot, v naših posojilnicah pa je kaj takega nemogoče.

Le-to vprašanje se mora premišljevati, in upamo, da bomo slišali od raznih strani zrelih predlogov.

Že pred leti je pisal bivši avstrijski finančni minister Schäffle: „Mnogo posestev bi ne bilo prišlo na prodajo, ko bi postava bila branila neproduktivno zadolženje. Nezadolžena lastnina bi se bila lažje vzdržala tudi v nesrečah, v dobi hudega tekovanja, v dobi slabe konjunktore. Kapital bi ne mogel kmetijstva izsesavati, kmetijski stan bi dobi val popolno plačo svojega dela in popolni čisti donesek svojega posestva. Kmetisko ljudstvo bi imelo kaj denarja, napredek v gospodarstvu bi bil mogoč, mogli bi tekrovati in zboljšavati. Neproduktivni kmetijski dolgovci nam delajo mnogo skrbi in doprinašajo družbi mnogo trpljenja, in vendar se temu zlu lahko opomore s postavami.“

Najpopred si oglejmo stanje hipotekarnih dolgov.

	1867	1899
Nizja Avstrijska	271 milijonov	583 milijonov K
Zgornja Avstrijska	178	306
Solnograd	46	79
Štajarska	316	435
Koroška	99	127
Kranjska	83	127
Češka	1026	2026
Moravska	347	645
Šlezija	77	191
Istra	61	141
Galicijska	30	262
Bukovina	5	30
Tirolska	186	226
Predarelska	61	94

Jasno je, da so te številke v toliko manj pomembne, kolikor je denar zdaj manj vreden, kot je bil pred leti, zdaj pa ne gre več! Odložim pero ter ti podam v pozdrav roko čez hribe in doline ter ostanem do mrzlega groba

Tvoj udani

Dr. Barigelje.

Razne stvari.

Abstinenti. Neki Američan je obiskal svojega strica, ki je bil več dni od njega oddaljen. Bila je nedelja in bogato kosilo je težilo mizo, toda mesto namiznega vina so pili samo čisto vodo. Gost je napravil opazko o tem, toda takoj so mu povedali, da so abstinenti in da se vzdrže vsake opojne pijače. Po kosilu je šel gospodar spat, sinovi in hčere so se pa poizgubili vsak po svojih potih. Gospodinja je šla v kulinjo, in ko je videla, da ni domačih nikogar v bližini, je poklicala gosta k sebi, vzela iz skritega kota omarinega steklenico črešnjevca ter mu natočila, rekoč: „Pij, moj stari je tako strog abstinenc, da mu ne smem nič pokazati, toda človek ima večkrat kako majhno bolezen, da se nekoliko pozdravi.“ Deset minut pozneje je poklical gospodar gosta k sebi v sobo, odprl zaboj napolnjen s pivnimi steklenicami, natočil penečega piva in dejal: „Pij, čeprav smo abstinenti, toda pivo si vzdržimo, le stara ne sme nič vedeti o tem.“ Nekoliko pozneje je šel gost mimo hleva. Tam so ga poklicali sinovi farmerjevi v teman kot, potegnili steklenico iz slame z besedami: „Striček, pij, pravi burgundec je, toda starima dvema ne praviti, ker sta strašna abstinenta.“

bil nekaj. A denar ni pravi cenitelj vrednosti raznih pridelkov: prvi natorni cenitelj je kruh, je zrnec (granum) in pšenično zrno je bilo prvi utež, s katerim so narodi tehtali drugo.

Kruh je torej nekako merilo vrednosti. Naš kruh pa danes ni več vreden kot je bil pred 40 leti in ne pridelavamo ga več, kakor se ga je pridelalo tedaj. Če pa je sicer denar izgubil vrednost, bi se bilo moralo, če naj kmet obstoji, podražiti tudi žito, ker pa žito ni dražje, napočila je kriza, ki prihaja od leta do leta hujša.

Oglejmo si krizo v hipotekarnih dolgovih: Dolgovci so višji, kot bi smel biti po čistem donesku; redni donesek ne zadošča več za plačevanje obresti. Nekaj časa se kmet drži in daje upnikom, kar bi po pravici moralo biti njegovo.

Posestvo mora nesti 1. obresti in 2. delavno plačo. Če obresti ne donša več, dodaje kmet od svojega, dokler le to zadošča. In vidimo gospodarje, ki so leta in leta delali z največjim naporom, a ob koncu nimajo za starost in za bolezen niti beliča na strani, šla je njihova plača za neopravičene obresti. Pride pa čas, ko tudi dodatek plače ne zadostuje več in zdaj se dela dolg, dokler je še kdo volje kaj posedeti, nazadnje pride dražba in posestvo se je — razbremenilo, a potopila se je ena družina.

In kaj pomeni ta beseda družina? Le Play pravi, da je po krščanski veri uravnana družina vekomaj temelj srečnega družabnega reda. In kmetijska rodbina je še posebnega pomena, ker se ne da takoj nadomestiti. V mestu je družina kaj drugega. Če eden obrtnik preneha biti samostojen, nastopita zanj dva druga, a na kmetih je druga, in posestvo, ki je začelo porirati družine, pribaja navadno v vedno slabše roke in končno se raztrga ali pripade močnemu gospodarju: lastno ognjišče pa je ugasnilo.

Koroške novice.

Umrli je v ponedeljek, dne 26. t. m., ob 2. uri jutraj, nemško-nacionalni koroški državni poslanec in predsednik koroške c. k. kmetijske družbe, g. Ant. Tscharre. Umrli je bil med našimi nasprotniki eden izmed najnevarnejših, ali v zlic temu mu moramo priznati, da je bil med vsemi najzmernejši. Med ljudstvom je bil zelo priljubljen, in zato se mu je tudi posrečilo, da je zmagal pri državno-zbornskih volitvah v najboljšem slovenskem delu dežele. Kot predsednik kmetijske družbe je skušal biti kolikor mogoče nepristranski, in odkritosrčno povemo, ravno od njega smo pričakovali, da bo kmetijska družba začela postopati popolnoma nepristransko enako s Slovenci kakor z Nemci prav po njegovem vplivu. Kakor rečeno, bil je, več po vplivu in pritisku nemško-nacionalne stranke, nego po svojem prepričanju, naš najnevarnejši politični nasprotnik, ali po smrti neha politični boj, in zato naj počiva v miru!

Gonja proti „Miru“. Kakor smo pred kratkim poročali, je svetniška zbornica c. kr. celovškega deželnega sodišča ugodila pritožbi gg. Maierhoferja in Vošpernika, ki sta bila soobtožena, da sta pisala oni tako zelo „inkriminirani“ dopis iz Vrbe, in ju rešila preiskave. Ali zastopnika tožnikov, dr. Messiner v Celovcu in znani dr. Mravlagg v Mariboru, sta se pritožila na prizivno sodišče v Gradcu, češ, da moreta dokazati s 25 pričami, da sta Maierhofer in Vošpernik res „klerikalna agitatorja“ in da kot taka spadata kot soobtoženca na zatožno klop poleg našega urednika. Ali graško nadsodišče je potrdilo odločitev celovške svetniške zbornice in gospodje nasprotniki so odšli z dolгим nosom. Tako torej imamo črno na belem, da človek vendarle še ne spada na zatožno klop samo zato že, ako je Slovenec, kajti to se namreč razume pod „klerikalnim agitatorjem“ na Koroškem. Stvar s tem seveda še ni pri kraju, kajti prepričani smo, da se bo z nasprotne strani napelo vse sile, da bi se kolikor mogoče škodovalo našemu listu. Ravno tako pa smo tudi uverjeni, da bo tudi za Slovence na Koroškem še najti kaj pravice, in če si jo poiščemo tudi na najvišjem mestu.

Na dan sv. Cirila in Metoda, to je dne 5. julija, ki je obenem društveni praznik „Slovenskega delavskega društva v Celovcu“, obhajala se bo v cerkvi sv. Duha v Celovcu ob 1/2. uri jutraj peta sv. maša, pri kateri bo pel pomnoženi pevski zbor delavskega društva. Vse celovške in okoliške Slovence opozarjamo na to ter jih prosimo, da se udeležijo maše v čim največjem številu ter s tem pokažejo, da jim je praznik slovanskih blagovestnikov v resnici svet dan. Maša se je morala zato nastaviti na tako zgodnjo uro, ker je dan sicer delavnik in morajo po večini vsi udeležniki ob določeni uri na delo, kar naj pa ne bo nikomur prepreka, da ne bi prišel.

Zanimajo se za nas. Bili so časi, ko so naši Nemci popolnoma prezirali vse, kar se je

storilo in pisalo na naši strani, ker so na ta način hoteli nafariati svet, da Slovencev ni več na Koroškem. Sedaj so pa vendarle spoznali, da tako ni več mogoče, in naši dobri prijatelji iz Fröhlichove in Stolne ulice prav pridno predstavljajo „Mirova“ poročila in to pod lepim naslovom „Slovenisches“. V resnici radi priznamo, da smo tem našim dobrim prijateljem zelo hvaležni za njihov trud, kajti na ta način izvedo vsaj naši nasprotniki, da Slovenci na Koroškem še zdavno niso mrtvi. Ravno tako prijateljski bi pa tudi mi svetovali onim gospodom, da naj bi si vendar najeli človeka, ki bo znal pošteno slovenski, kajti sicer se ubogo občinstvo, ki je prisiljeno po „Fr. St.“ in „Bauernzeitung“ spoznavati naše delo, nikakor ne more prav spoznati. Zato naj nam bo dovoljeno, da nekoliko popravimo tupatam vsaj največje kozle, in slavnim uredništvu naj jih blagovolite vzeti blagohotno na znanje. Za danes naj samo popravimo, da „slovenska šolska matica“ ni „slovenische Literaturgesellschaft“, temveč „paedagogische Gesellschaft“, ker izdaja le knjige pedagoške vsebine, knjige, katere bi tudi urednikom omenjenih listov in njihovemu slovenskemu sotrudniku prav toplo priporočali, kajti naučili bi se iz njih marsikaj, kar jim dosedaj še manjka. Tako torej le lepo naprej. Le pridno pišite o nas in predstavljajte iz našega lista, mi bomo že poskrbeli, da vam gradi va ne bo zmanjkalo.

Neki računar je izračunal, da Slovenci na Koroškem potrebujemo in še lahko preživimo 20 slovenskih zdravnikov (imamo samo enega) 15 odvetnikov (imamo samo 2), 9 notarjev (imamo samo 1), čez 100 duhovnikov, 50 višjih uradnikov pri sodnih, železnica, poštah in drugih uradih, ter čez 300 nižjih uradnikov pri teh uradih. Koliko lepih mest in koliko še dobrega kruha, ki nam ga odjedajo nasprotniki? Ko bi ta mesta zasedli Slovenci, bi se pri vseh uradih z ubogim kmetom govorilo lahko slovensko. Starši, ki imate nadarjene sinove, pošljite jih sedaj, ko je sredi julija čas za vzprejemne izpite, v višje šole, v gimnazije in realke. Pomislite, da bodete pozneje svojim otrokom odgovorni, zakaj da jim niste pripomogli do boljšega kruha, ko bi bili to lahko storili. Danes, ko vsak revež najde dosti podpore, da lahko študira, so izgovori, da so študije drage, prazni in ničevni.

Slovensko planinsko društvo je našim Nemcem hud trn v peti. Ker je nekaj nemških listov priobčilo ob priliki otvoritve Kadilnikove koče na Golici po par vrstic o delovanju našega planinskega društva in ti dopisi niso ravno bljuvali ognja in žvepla na slovensko društvo, se v „Fr. St.“ že nekdo jeze peni, da so oni sestavki zagledali beli dan v nemških listih, posebno pa še zato, ker se predbaci va Nemcem, da niso tako živahni pri delu, kakor pa Slovenci. No, seveda, če bi se mi Slovenci ravnali po svojih sosedih in njihovi znani „laj lösen“, potem bi nas res že zdavnaj ne bilo, tako pa se bo slovensko trnje še prav krepko in globoko zabadalo v nemško peto.

Nemška navdušenost. Zadnje „Fr. St.“ se bridko pritožujejo, da njihovi naročniki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti. Pravijo, da so naročniki dolžni več tisoč kron. „Taka svota se pri pokrajinskem listu zelo pozna in povzročuje zadrege, ki bi mogle izostati, ako bi bilo več točnosti pri vpošiljanju naročnine.“ — To je res, več tisoč kron niso mačje solze, ali čudno se nam zdi, da tako hvalisana „deutsche Treue“ ostaja celo svojo duševno hrano dolžna. Tu se vidi vsa tista nacionalna baharija, ki jo je Nemec tako poln, da mu gleda iz vseh lukenj na dan, v pravi luči. Ko se gre za plačevanje, takrat neha nemški nacionalizem, če ga pa pridno zalivaš s kronicami, takrat ti pa zbuhti in znori, kakor koprive, če jih zalivaš z gnojnic. Več tisoč kron je lep denar, in prav radi verjamemo, da so „Fr. St.“ zaradi njih v ne mali zadregi, tembolj, ker to javno priznavajo. Cela stvar pa je obenem najboljše merilo nemško-nacionalne požrtvovalnosti. Vsa čast takim zavednim naročnikom, ki so tako zelo navdušeni, da v svoji navdušenosti pozabijo plačati svoj dolg!

„Kärntner Wochenblatt“ v škripih. Ko je na binkoštni ponedeljek nemška krščanska socialna stranka imela v „Masslgartnu“ svoje zborovanje, je govoril na tem zborovanju tudi dunajski krščanski socijalec Kunschak. „Kärnt. Wochenblatt“ je v svojem poročilu o Kunschaku imenoval tega govornika „kupljenega“ krščanskega socijaleca, in Kunschak je tožil. Uvedla se je predpreiskava in zastopniku tožnikovemu, g. dr. Brejcu, se je posrečilo najti v uredništvu „Wochenblattovem“ del rokopisa onega žaljivega članka in sicer ravno tisti del, v katerem se je imenoval Kunschak „kupljenega“. „Wochenblatt“ je v škripih, iz katerih se ne bo zlepa izvil.

Društvo „Učiteljski dom“ v Celovcu je izdalo in založilo knjižico z naslovom „Slovenci, pomagajte zidati „Učiteljski dom“ v Celovcu!“ Knjižica razpravlja o našem šolskem vprašanju in

povdarja, da je sedanjim slabim razmeram med nami koroškimi Slovenci poleg šolskih postav krivo v prvi vrsti sedanje protislovensko učiteljstvo. Nadalje razmotriva pisec vzroke žalostnemu pojavu, da se namreč skoraj vsi slovenski fantje, ki vstopijo v učiteljske, v najkrajšem času ponemčurijo. Kot vzroke navaja življenje med zagrizenimi Nemci, potem pa slabo gmotno stanje naših dijakov, ki so prisiljeni iskati podpore pri Nemcih. Edino rešitev vidi pisec v zgradbi „Učiteljskega doma“, kjer bi se vzgojevali slovenski dijaki v slovensko-narodnem in verskem duhu, in povdarja, da morajo temu društvu pristopiti vsaj kot dobrotniki vsi koroški Slovenci. Vsaka najmanjša svotica se bo hvaležno sprejela. In tako bi kmalu zrastle v Celovcu „Učiteljski dom“, ki bi bil zavetišče slovenskih pripravnikov in vzgojevališče slovenskih učiteljev. — Knjižica je pisana prav poljudno in vidi se iz nje, da pisec res čuti za narod. Sicer vladajo o „Učiteljskem domu“ različna mnenja na Koroškem, nekateri so zato, da bi se čim prej ustanovil, drugi pa zopet zato, da se rešijo prej nujnejša vprašanja, namreč šolsko vprašanje samo, in ne varamo se, ako trdimo, da so ti drugi v večini. Mi smo pač mnenja, da se bo do tedaj, ko bi zrastle „Učiteljski dom“ od tal, tudi že v šolskem vprašanju dalo kaj izpremeniti. Vsekako pa knjižico toplo priporočamo in ji želimo najboljših uspehov.

„Ein slovenischer Lehrerverein.“ Pod tem naslovom je razpravljaj „Kärnt. Schulblatt“ v številki z dne 15. t. m., za njim pa „Fr. St.“, o vzrokih, zakaj ni na Koroškem mogoče slovensko učiteljsko društvo. Prvi vzrok je ta, ker na Koroškem ni slovenskih učiteljev. Ono malo število učiteljev slovenske narodnosti zna ceniti vrednost nemškega jezika in prosvete za slovensko ljudstvo na Koroškem in podredijo svoje narodno prepričanje kot pametni ljudje svoji koristi in koristi svojega naroda. To se pravi, da se učitelji slovenske narodnosti zaradi uboge službe in vsled strahu pred kakim nadzornikom, kajti ti „verstehen keinen Spass“, dosledno skoraj vsi **ponemčurijo!** To torej prizna pisec omenjenega članka kar naravnost. No, sedaj naj pa pametno misleč človek izreče svojo sodbo o takih ljudeh. Nemci imajo za ljudi, ki iz osebnih ozirov izdajo svoje narodno prepričanje, prav prikladen izraz, namreč „elender Schuft“, in kakor je videti iz omenjenega članka, priznava marsikdo na Koroškem, da mu ta „častni“ naslov prav dobro pristaja. — Nadalje pravi oni člankar, da je slovensko učiteljsko društvo na Koroškem zato nemogoče, ker bi moralo biti „klerikalno“, klerikalizma pa tudi omikani (?) koroški Slovenec ne prenese niti betvice. Torej naše ponemčurjeno učiteljstvo, ki sicer noče niti čuti o Slovenstvu, se prišteva omikanim koroškim Slovincem! Pač morajo biti plitvi možgani tistih ljudi, ki naj kaj takega verjamejo! — Mi naj postavimo samo toliko, da je slovensko učiteljsko društvo na Koroškem popolnoma mogoče, in da se bodo sčasoma tudi najzagrizenejši hajlovci med učiteljstvom pač morali privaditi temu dejstvu.

Ustrelil se je na Dunaju, kamor je bil prišel iz Gradca, polkovnik Reitz pl. Reitzenegg, poveljnik našega 7. pešpolka, ki ga dobro poznajo vsi, ki so služili pri našem domačem polku. Bil je že nekaj časa bolan na živcih. Pokopali so ga na Dunaju.

Tine in Barigelj. Ker se je Barigelj po dolgem zimskem spanju zopet zbudil in hoče ljudem tu in tam povedati kako kratkočasno, obrača se on do vseh tistih, ki vedo prav kaj veselega, kar se je v njih kraju zgodilo, da mu to na uredništvo „Mira“ pošljejo. Barigelj sam ne more vsega storiti in nazadnje mu lahko sape zmanjka, zato pa potrebuje živeža. V svoji kovačnici bo potem vse lepo skoval ter prišlo bo to na svetlo ljudem za kratek čas. Barigelju je pisal tudi že Tine, da ga tudi srbji, da bi nekaj pisal, in se bo tudi on večkrat oglasil. Tedaj le pridno podpirajte Barigelja, on se bo že potrudil, da bo vedno kaj novega povedal.

Spominjajte se šentjabske šole!

Za narodno šolo v Št. Jakobu v Rožu so od 30. maja do 23. junija 1905 darovali: Neimenovan v Velikivsi (Št. Jakob) 5 kron. Zbirka iz Srež (Št. Jakob, že III.) 11. Miklavž Mikula, p. d. Gril v Št. Jakobu (II.), 150. Jože Pušl, p. d. Štefan na Važenbergu, 5. Neimenovan iz Celovca (II.). 10. Zbirka iz Kranja 20. Debeluh iz Spodnjega Roža 5. J. Maselj, gim. učit. v Novem mestu, 10. Dobiček „dominoigre“ iz Ljubljane 236. Zbirka pri sv. Križu na Spodnjem Koroškem 1060. Z. Novak v Sinčivasi 5. Š. Lešan (Št. Jakob) 100. Juro Hrašovec v Celju 10. Daničarji na Dunaju 30. Posojilnica v Št. Janžu v Rožni dolini 200. Iz nabiralnika pri županu v Št. Jakobu (II.) 40. J. Svatoň,

župnik na Strmecu, 20 kron. Skupaj 633 kron 96 vinarjev. Najpristronejša hvala vsem darovalcem! Živeli nasledniki!

Matej Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožu. Št. Jakob v Rožu. Dar šentjanske posojilnice mi je došel s sledečo nakaznico:

„Zaračunjeno v sprejemni knjigi 17./3 905. št. 17.

C. k. poštni in brzojavni urad v Svetnivasi okraj poštne direkcije v Gradcu.

Pooblastilo za izplačilo.

Poštni urad v Št. Jakobu v Rožu se vsled ukaza c. k. poštne in brzojavne direkcije v Gradcu z dne 26./5 905 št. 33773/VI. pooblašča, na zgoraj označeno (zgubljeno, založeno, uničeno), v dohodni knjigi poštne urada v dne . . . pod št. . . . vpisano poštno nakaznico vplačani znesek 200.— kron (s črkami) dvesto kron na naslov župnika Matevž Ražun v Št. Jakobu v Rožu redno izplačati.

Datum: Svetnavas 3./6 1905.

Podpis poštne uradnika, ki je to pooblastilo izdal: Krassnig.

Pečat oddajal. poštne Pečat izplač. pošt. urada urada Svetnavas v Rožni Št. Jakob v Rožu dolini 3/6 1905. 20/6 1905.

Iz tega je razvidno, da je šentjanska posojilnica na pošti v Svetnivasi dne 17./3 905 oddala 200 kron za „Narodno šolo“, da je denar v Svetni vasi v prejemno knjigo zapisan istega dne, da pa iz Svetnevesi ni prišel na nobeno drugo pošto. Dalje: da je poštna direkcija v Gradcu dne 26./5 905 naročila poštne uradu v Svetnivasi, naj izplača omenjeno svoto; ta pa je šele 3./6 1905 izdal na poštni urad v Št. Jakobu izplačilno pooblastilo, katero pooblastilo je v Št. Jakob prišlo pa šele 20/6 1905. — To so gola dejstva — podrobno pojasnilo tako lepega reda pri poštne uradu v Svetnivasi pa morebiti pride iz Spodnjega Roža.

M. Ražun, župnik.

Področica. V sredo, dné 21. t. m., je bil predor skozi Karavanke slovesno prebit. Na naši strani se je brala ob vhodu v predor sv. maša in potem so se odpeljali gostje v predor. V sredi predora, kjer se predor precej razširi, so se sešli udeleženci iz Koroškega z onimi iz Kranjskega ter potem skupaj odpeljali v Hrušico, kjer se je vršila nato skupna slovesnost. Izmed koroških udeležencev sta govorila zastopnik koroške deželne vlade, dvorni svetnik baron Mylius, in pa celovski župan Neuner. — Tako je torej predor slovesno odprt. Bog daj, da bi nova železnica prinesla našem narodu one koristi, katerih se nadejamo od nje!

„Südmarkine“ dobrote. Ker smo svoj čas poročali, kako sta dva c. k. uradnika iz Rožeka agitirala med kmeti za „südmarko“, se je sedaj oglašil nekdo v „Fr. Stimmen“, kjer pripoveduje, da je dotični kmet, ki je mislil, da ima živino zavarovano, ako pristopi k „südmarki“, dobil od „südmarka“ 250 K podpore za ono junico, volička in svinjo, ki so mu poginili. Nam se pač čudno zdi, da je dotični kmet šele sedaj dobil ono podporo, kajti ako bi jo bil prej dobil, bi bili rožeški „südmarkovci“ že zdavnaj raztrobili to „dobroto“ po celem svetu. „Mir“ je o tej stvari privrkat pisal gotovo že pred tremi meseci, in dotični kmet se mora pač zahvaliti le našemu listu, da je dobil onih 250 K od „südmarka“, kajti če bi se ne bili mi podelali norca iz „südmarkovske živinske zavarovalnice“, bi oni kmet ne dobil niti beliča. Tako so pa mislili gospodje, da bi bilo le dobro, dati kmetu par grošev, češ, odslej bodo kmetje leteli k „südmarki“ kakor čebele na med. Ali teh 250 K se je plačalo le enkrat. Da bi „südmarka“ vsakemu članu, kateremu pogine živina, dala tako podporo, no, to si bo pač premislila, kajti v njenih blagajnah je tudi večkrat poštena suša. Radovedni smo le, koliko je moralo biti prosjačenja in pisarjenja, predno so rožeški „südmarkovci“ izpumpali iz društvene blagajne onih 250 K. Sicer pa naj bo dopisnik v „Fr. St.“ prepričan, da teh 250 K ne bo niti enega poštenega slovenskega kmeta privleklo v „südmarkovsko“ družbo, pa naj potem v svojih dopisih postavi še toliko križcev pred „südmarko“.

Škofiče. „Koza tako dolgo koplje, da se na skalo vleže.“ Tako je šlo našemu gosp. podučitelju Jož. Ahacu. Delal je tako dolgo pohujšanje, da je bil res vendar enkrat kazenskim potom (strafweise) prestavljen. On pride v Št. Lenart pri sedmih studencih. Najbolj pripraven kraj zanj pa bi bil tam, kjer „ričet kuhajo“. Tako so se res izpolnile njegove v preroškem duhu v „Vill. Z.“ pisane besede: „Entweder-oder“ — ali. Bog dal, da bi dobili zdaj, ko je mesto učitelja zopet razpisano, slovenskega in vernega učitelja — še boljše pa učiteljico.

Logavas. Zadnji binkoštni torek so se vršile v logaveški občini občinske volitve. Vsi dosedanji udi občinskega odbora so bili na novo izvoljeni. Vsi so zavedni možje, zavedni Slovenci.

Veliki Strmec. (Balon) srednje velikosti je priletel visoko med oblaki sem čez vrbsko jezero ter je padel pod Strmcem na tla. Bil je prazen, a na vrhu je nosil — slovensko trobojnico. Bilo je to na binkoštni praznik. Radi bi izvedeli, odkod nam je prinesel rodoljubne pozdrave.

Beljak. Tukajšnji pekovski pomočniki so ustavili delo. Zahtevajo več plače. Sporazumljenje med delodajalci in delavci je bilo dosedaj nemogoče, ker ni prave edinosti niti med enimi, niti med drugimi.

Brnca. (Prihod novega g. župnika.) Lepo je bil 22. junija t. l. na Brnci sprejet novi župnik gosp. Fr. Katnik. Vas je bila v narodnih in cesarskih zastavah, topiči so grmeli, da je odmevalo od gorá. Šolarji, med njimi 40 belo oblečenih deklet, so mu šli nasproti. Ko so ga zagledali, so ga pozdravili z „živio“-klici. Deklica ga je pozdravila z lepimi slovenskimi besedami in mu izročila krasen šopek cvetlic. Pri slavlouku ga je čakala požarna bramba in vrli naši pevci-tamburaši, kateri so mu zapeli prekrasno pesem: „Bodi pozdravljen tisočkrat.“ Na slavlouku je bil med drugimi napisi tudi ta: „Mi smo sedaj Vaši in Vi ste naši.“ Na večer so napravili pevci-tamburaši podoknico. Blago naše slovensko ljudstvo, ki še ni zastrupljeno po liberalno-nemčurskem duhu, pač ve častiti svoje dušne pastirje.

Brnško dekle.

Iz glinjske okolice. V zadnjem „Miru“ je bil nekdo tako „predrzen“, da je „napadel“ (!!!) našo čitalnico. Bogu bodi potoženo, da je res tako, če ne še hujše, ker se glavni stebri za nič ne brigajo; a še več nedostatkov lahko naštejemo. Naše pevsko društvo „Drava“ ima sicer zelo izvrstne in dobre pevce, kar mora vsakdo priznati, a vendar jih je nekaj med njimi, ki hočejo nemško petje ter se slovenske pesmi skoro, rekel bi lahko, sramujejo. — Naša „prostovoljna“ požarna bramba spi že nekaj let sem spanje pravičnega, niti vaje se ne napravi in sploh ničesar, menda zavoljo tega, ker „havgmanov stelfertreter“ in nekateri člani hočejo nemški „armadni“ jezik. Bog ne daj, da bi kje začelo goreti, saj je menda itak vse zarjavelo in strohnelo. Gospodine poveljnik, obenem tudi občinski tajnik „slovenske“ občine, ali se ne bojite dajati odgovora v slučaju kake nesreče? In naša slovenska občina, kaj pa je s teboj??! Ali si res tako dična in mogočna „trdnjava“, kakor se te od zunaj nazivlja? Ali ni tvoj uradni jezik nemški? Pa bi se morebiti izgovarjala, da je treba s c. kr. uradi izključno nemško uradovati! Nikakor ne; zakaj pa vendar slovensko uradujočo občino Sele, ki ni daleč od „trdnjave“ Glinje, ne pohrustajo s kožo in kostmi? Celo z domačini se v blaženi nemščini uraduje! In kdo je tega kriv? In to hočejo biti zavedni Slovenci! Dà, dà, saj pravi narodni pregovor: „Ni vse zlato, kar se sveti.“

Slovenji Plajberg. Pri občinskih volitvah, katere so se vršile za našo občino 20. t. m., smo Slovenci zmagali v dveh razredih in sicer v drugem in tretjem. Prvi razred je ostal nemški, ker tu volijo uradniki rudokopa. V drugem razredu je bilo 11 naših, 9 pa nasprotniških glasov, v tretjem razredu pa so bili naši izvoljeni z 28 ali 27 glasovi, dočim so nasprotniki dobili le po 11 glasov. Tako je prišla naša občina v slovenske roke. — Čudno se nam je zdelo, da je našega očeta župana zadnji shod, katerega je priredilo politično društvo, tako zelo razburil. Kakor smo ga slišali, je vpil po vasi, da se je njemu očitalo, češ, da je on napravil občini 1200 gl. dolga. No, g. oče župan, to ste se pač malo zmotili, kajti tega vam nihče nikoli ni očital, kvečjemu, ako mislite, da je v vas cel občinski odbor poosebljen. Dolg je naredil občinski odbor, ki je sklenil to in ono plačati, česar bi ne bilo treba, ali pa vsaj ne tako veliko. Da je dolg nastal, je krivo občinsko gospodarstvo, in gospodarili niste samo vi, temveč vsi tisti, ki so glasovali za take predloge. Pač pa ste lahko prepričani, da odslej ne bo občina več napravljala takih dolgov, temveč se bo odbor potrudil, da bo dolg čim prej izginil. Saj doklade so dovolj visoke, da bi se lahko gospodarilo brez dolga. Novi občinski odbor bo že gledal na to, da občina ne bo trpela nikake škode zato, ko je prišla v slovenske roke. Pripomnimo naj le še to, da po nedolžnem koga obdolžiti kakega prestopka ni prav lepo in tudi zdravo ne, kajti sodnija po navadi take ljudi vtakne za par dni v luknjo, ali pa jim obesi po nekaj kron globe. Tako mislimo, da se bomo razumeli!

Št. Tomaž. (Nesreča.) Na praznik sv. Rešnjega Telesa se je ponesrečil pri streljanju hlapec pri Bauru, Janez Kompoz. Ko je hotel „možnar“ hitro s prahom nabiti, se je ta sprožil in njega k sreči le lahko po obrazu osmodil. Oči so zdrave. Ponesrečenca so takoj peljali v Celovec v bolnišnico.

Timenica. Na binkoštni torek opoldne nehala je v Dušinah ženitno veselje in domači, med njimi nevesta, vlegli so se k počitku ter trdo za-

spali. Kmalu jih vzbudi še bedeče dekle. Gorel je skedenj in kmalu je bila v ognju še hiša in pri sosedu oboje. Le malo so mogli rešiti. Zgorela sta celo krčmarju Šribarju dva vola, tele in velika svinja s prasci, Modrijaku pa breja junica. Modrijaka so nezavestnega privlekli iz hiše, zadevši z nogami vanj. Prvi ni imel zavarovalnine plačane, a dobi vendar 1600 gld., ker ga zavarovalnica ni bila terjala. Govori se, da se je slišalo ječanje v ognju. Mislijo, da je kdo, morda berač, šel leč na skedenj, s smodko zažgal in popolnoma zgorel.

Prevalje. Letošnja procesija sv. Rešnjega Telesa je nadkrilila vse prejšnje. Udeležba je bila naravnost velikanska. Poseben kinč cele procesije so bili Leški rudarji, ki so se letos z godbo, uniformirani, pod vodstvom g. Gust. Prekopila udeležili te vzvišene cerkvene slavnosti v čast sv. Rešnjemu Telesu. Zastopan je bil korporativno tudi novi občinski urad, kakor tudi c. k. orožništvo in predstojništvo žel. postaje, in tudi drugi uradi. Vsi so se obnašali zgledno. Ne moremo pa taisto trditi o učitelju na prevaljski šestrazrednici, Pfefru, ki je celo slavnost popoprál s tem, da je učencem, katere je g. katehet odločil, da molijo glasno v procesiji rožni venec, to kratkomalo prepovedal. Zahteval je, da se moli nemški rožni venec. Ker pa učenci molijo doma samo slovenski, nemški niso znali moliti ter so morali radi tega v sredi molitve utihniti. Ali ste hoteli s tem „slavnim“ činom pokazati, kako znate vzgojevati po versko-naravnih načelih? Pač pomilovanja vredni starši, ki morajo prepuščati svoje otroke ljudem, ki zaničujejo njihove molitve.

Prevalje. Dekoracijo za znano binkoštno veselico je preskrbel neki Dittler (?), o katerem še sploh ne vem, kaj in odkod da je. Usiljeval je izposojene frankfurtarice povsod. Nekaj gimpelnov je vendar vjel. Radovedni smo, če jim bode škoda tudi tako radovoljno povrniti.

Spodnji Dravograd. Ako je kdo „Fr. St.“ z dne 14. t. m. čital, našel je tudi prestavo Mirovega dopisa iz Spodnjega Dravograda glede sulfurajnske veselice. Klaverno res mora biti okolu „štince“, ker nimajo človeka, kateri bi bil zmožen napraviti pravilno prestavo slovenščine v nemščino. Evo par takih kozlov: „To si hočemo dobro zapomniti“, štince: „Auf das wollen wir uns gut erinnern“; „izneverjeni Slovenci“, štince: „ungläubige Slovenen“; „pogubonosnemu društvu“, štince: „verlorenen Vereine“. Ako imajo gospodje okolu „štince“ svojo vednost tudi od nemške sulfurajnske šole, naj gredo ž njo vred rakom žvižgat, in so bralci tega lista res obžalovanja vredni. Sploh pa je cela prestava prav hinavsko popačena in zavita. Kaj takega morejo skovati le „pravico-ljubni“ Nemci.

Spodnji Dravograd. Živinski sejem, kateri je bil tukaj na 15. t. m., se je bolje obnesel, nego prejšnja dva. Cena je bila srednja. Promet je bil nekoliko bolj živahen, kakor pri prejšnjih sejmi, segalo se je precej tudi po volih. Sploh pa letos niso živinski sejmi tako živahni in se ne plačuje po taki ceni, kakor je to lani bilo.

Marijino Celje. Prav ima pesnik, ki poje: „A lepše kot je naša pesem, nikjer, nikjer še našel nisem!“ Minulo soboto došli so sem na božjo pot pod vodstvom g. Fr. Polesnika, ki je procesijo vodil letos že 24. leto, vrli Djekšani. Milo je bilo čuti ganljive Marijine pesmi iz slovenskih grl; posebno so dopadle Dunajčanom, ki so Korošce obkolili in jih z radostjo poslušali. Splošna sodba je bila, da imajo izmed vseh narodnosti, katerih pesmi imamo priliko slišati, najlepše petje Slovenci. Da bi se svojega jezika le tudi doma ne sramovali!

Kupujte narodni kolek!

Iskrena prošnja.*

Letos je ravno dvajset let, odkar je bila naša prekoristna družba sv. Cirila in Metoda, od katere smo mi koroški Slovenci že toliko dobrot prejeli, ustanovljena. V proslavo družbene dvajsetletnice napravi naša „Národna šola“ na god slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda v sredo, dne 5. julija 1905, v šolski telovadnici veliko slavnostno predstavo, h kateri p. n. slovenske rodoljube in rodoljubkinje najdostojnejše vabimo. Ob enem iskreno prosimo, naj nam blagovolijo preblagi dobrotniki v ta namen poslati obilo darov v denarju. En del teh darov se bo porabil za slikanje nove šolske telovadnice, glavni del pa bomo poslali kot slavnostni dar družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljano. Za vso naklonjenost se že naprej zahvaljujemo.

V Št. Rupertu pri Velikovem, dne 23. rožnika 1905.

Vodstvo „Národne šole“.

* Za zadnjo številko prepozno, ker se je moral list radi praznika en dan prej zaključiti.

Vabilo k slavnosti dvajsetletnice družbe sv. Cirila in Metoda

ki se priredi

v „Národni šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Št. Rupertu pri Velikovem

na god sv. Cirila in Metoda v sredo 5. julija 1905

ob 2. uri popoldne.

Spored:

1. Naša slovanska blagovestnika, govori učenec Janez Mihev.
2. „Sv. Ciril in Metod“, deklamuje učenka Franca Gril.
3. Petje: „Sv. Ciril in Metod“, poje III. in IV. razred.
4. Igra: „Materin blagoslov“. Vprizorijo učenci III. in IV. razreda. Vmes sviranje narodnih pesmi.
5. Petje: „Očetnjava“, pojo učenci III. in IV. razreda.
6. Deklamacije in petje: I. razreda: a) „V šoli“ (Lim-pouch Terezina); b) „Solarček“ (Jurče Čarf); „Najlepša stvar“ (Štengl Micika); petje: „Eno rož'co ljubim“ in „Psiček“.
- II. razreda: a) „Na poti v šolo“ (Cikulnik Marko, Ravter Lipe, Taupe Micika); b) „Mali rodoljub“, govore vsi otroci II. razreda; petje: „Godba na dvorišču“.
- III. razreda: a) „Zažgimo kresove“ (Kobentar France); b) „Veseli pastir“ (pojeta Jožef Schweiger in Ožbe Wutti); petje: „Veseli dom“.
7. Šaloigra: „Na trgu“. Vprizori 14 deklet.
8. Petje: „Venec narodnih pesmi“, poje III. in IV. razred.

K obilni udeležbi vabi častite rodoljube in prijatelje slovenske šolske mladine vodstvo „Národne šole“.

Društveno gibanje.

Beraški klub v Celovcu, ki se je ustanovil, da nabira podpore za šentjakobsko šolo, naznanjuje, da ima že spet 1500 beličev skupaj. Ko jih bode spet 5000, jih ponesejo spet skupno v Rož.

Podljubelj. Dne 18. junija se je vršil redni mesečni shod slovenskega krščansko-socijalnega društva v Podljubelju. — Shod je bil v društveni sobi, ki je bila do zadnjega kottička napolnjena. Vključ deževnemu vremenu in blatnim cestam so udje prišli na shod, kar je najboljši dokaz, da mlado društvo vrlo dobro napreduje. G. konzulent Janko Arnuš je izborno razlagal bistvo komunizma. Komunistički pisatelji so navadno slikali neko de-veto deželo, ki se cedi mleka in medu. Vsi so v tisti deželi srečni in zadovoljni. Ni revščine, ni bede, ni solz in jokanja! Veste zakaj? Ker so ljudje vse tako lepo razdelili, da človeka kar gane. Nobeden nima več denarja kot drugi. — Meščani se menjajo s kmeti. Namreč semtertja prihajajo na kmetije in tam delajo, da kmetu kar veselja srce skače. Vsi so bratje in sestre, vse je vseh, vsi imajo dosti in nobeden ne premalo. Dà, celo žene imajo skupno! — Take čudne stvari so se pa res društvnikom tudi čudne zdele! Zmajevali so z glavami in vsak je bil do dna srca prepričan, da se to nikdar ne bo vresničilo, dokler bo Podljubelj stal. Kot drugi govornik je nastopil vč. g. stolni kaplan dr. Ehrlich. Razpravljal je o šolskem vprašanju. Suha dejstva, katera se ne dajo utajiti, prejasno pričajo vnebovpijočo krivico, ki se godi slovenskim otrokom na Koroškem! Ta dejstva že razburijo vsakega le količjak treznega človeka. Govornik je razvil sledeče misli: „Šola naj poučuje in vzgaja!“ Torej vzajemno razum in srce naj se izobražujeta. Kako naj se to zgodi? Seveda živa in pisana beseda je prvo sredstvo. A ne arabska in turška in nemška, marveč taka, katero otrok razume! Torej na Koroškem slovenska beseda. Ker se to ne zgodi, smo Slovenci pri Nemcih vedno neumni bindišarji, ki zaostajamo povsod, tako da se niti nemški niti slovenski ne naučimo. Po zaključku shoda smo imeli priložnost slišati novo ustanovljeni pevski zbor. To je bilo naravnost presenečenje. Par mesecev je, odkar se je petje začelo, zdaj pa pojejo kot škrljančki. Vsa čast g. Arnušu. Tega ni bilo pričakovati. Fantom pa zaključimo: le tako naprej! Dokler imamo brihtne in sposobne mladeniče med seboj, ne bomo obupali nad Korotanom.

Gozdanje. Marijina družba, naše veselje, naša tolažba! Kako željno čakamo na tvoje mesečne shode, kako sladko je, srkati tvoje lepe nauke, kako rajsko je, med angeli biti pri mizi Gospodovi, in prepevati z njimi pesmi Marijine. Stokrat so nam prerokovali padec in konec, pa nebeška kraljica je močnejša, kot smešni srd sveta. K nam prvim družicam, bilo nas je devetnajst, — mučenic javnega mnenja, — ste kmalu se pridružile še dve, in na binkoštni ponedeljek zopet dva-

najst! Nas je triintrideset! Dosegle smo sveto število zveličarjevih let! In korajžne smo in mrznja in krohot in krik nasprotnikov je pena nam in lanski sneg. „Bogoljuba“ beremo in ga naročujemo po dve in dve. In lepo igro „Sv. Neža“ bomo kmalu vprizorile in tako lepo in tako ljubko, da duhovni naš voditelj za zmirom pri nas ostal bo.

Akad. teh. društvo „Tabor“ v Gradcu priredi v sredo, dne 28. rožnika, v gostilni Berger (Grabenstrasse) svojim starešinam odhodnico.

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo.

(Dalje.)

Dober porok za to, da bo bik dober za pleme, so njegovi stari, predniki ali roditelji. Kadar torej izbirate plemenskega junca, gledati morate, da je dobrega rodú, to je, da izvira od takih prednikov, ki so dobri za užitke, ki so popolnoma zdravi, ki so plodoviti in ki prenašajo svojo telesnost in svoje vrline z gotovostjo na mladiče. Na vse to moram posebno opozoriti naše živinorejce, ker oni gledajo večinoma na bikovo telesnost, a na to se premalo ozirajo, kakšnega rodú je isti.

Ako imate torej na razpolaganje dva, glede vnanjosti enako lepa bika, tedaj se odločite za onega, čegar predniki so bili prav dobri za užitke, in za prenašanje svojih vrlin na mladiče, a ne za tistega, katerega roditelji vam niso znani.

Nikakor pa še ni dosti, da izhaja bik od dobrih prednikov. On mora imeti vrhu tega še to posebnost, da prenaša svojo telesnost, svoje vrline in svoje lastnosti prav gotovo na svoje mladiče. To je naprej težko spoznati. Če pa bik ne prenosi svojih vrlin na potomstvo in če mu isto tudi glede telesnosti ni slično, tedaj ga je najbolje od daljne plemenitve odstraniti, saj vendar ni za to sposoben.

Znano je, da prenašajo biki čistokrvnih pasem svoje vrline in svojo telesnost z večjo gotovostjo na mladiče, kakor pa oni mešane krvi. Zato je bik čistokrvne in utrjene pasme mnogo boljši za pleme, kakor oni, ki je nastal po križanju (mešanju). Sicer je pa lahko tudi bik mešane krvi zelo izvrsten za plemenitev, ali o njem ni znano, bode li prenašal svoje vrline na potomstvo ali ne. Če imate pri rokah dva bika, ki sta enako lepe telesnosti in ki nista še plodila, katerih eden je čistokrvn, a drugi mešane krvi, takrat se kar nič ne obotavljajte in odločite čistokrvnega za pleme.

Do zdaj smo slišali, da bodi plemenski bik lepe vnanjosti, dober za užitke in naj prenaša svoje vrline na mladiče. Vse to pa še ni dosti, treba je tudi, da je rodovitn. Junec je tem večje vrednosti za pleme, čim bolj je rodovitn in čim lepša, težja in njemu enaka teleta zarodi.

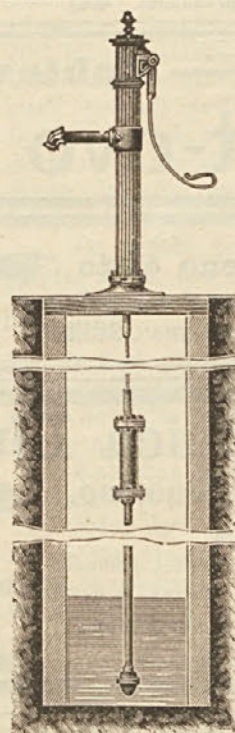
Premlad, kakor tudi prestar bik ubreji le redko, ker pri mladem ni še plemenske moči, a pri starem se je ista že izgubila. Bik srednje starosti t. j. od 2. do 4. leta je najbolj ploden. Če hočete, da vam ostanejo plemenjaki rodovitni, ne puščajte jih na krave po večkrat na dan, kakor je nekoč navada. V tem oziru mi je tudi omeniti, da se rodovitnost pomanjša, če stoji junec vedno v hlevu privezan, zatorej ga puščajte večkrat na svež zrak, na pašo ali pa v ograjen prostor. Vse to se zdi mogoče temu ali drugemu živinorejcu malenkostno, ali v resnici je to za ohranjenje biko rodovitnosti od precejšnje važnosti.

(Dalje sledi.)

Prva in največja slovenska trgovina z železnino

„Merkur“

P. Majdič
Celje

priporoča vse stavbinske potreščine, okove, štedilnike, kovane in vlite ograje v razne svrhe, vodovodne cevi, sesalke in vodovodne naprave sploh.

Bogata zaloga najboljših poljedeljskih strojev — posebno pa za sedaj priporoča: peronospera brizgalnice, žepjalne mehove, kose z znakom sv. Cirila in Metoda, srpe in brusne kamne.

Novosti: vlečne grablje, s katerimi lahko ena oseba toliko naredi kakor šest ljudi z navadnimi malimi grabljami.

Nepremočljive plahte za vozove in komete so v zalogi.

! Železnina!

Razno orodje, krmilniki, ploče za ognjišča, šine za kolesa, osi, verige, coklje-zavornice, žreblje, cveki iz žice, vijaki, kuhinjska posoda itd. se dobiva za vsako prav primerno ceno v trgovini

Peter Merlin v Celovcu,
pri zlati krogli.

Svoji k svojim!

Opozorjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

Podružnica „CROATIE“ v Trstu.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Kranjske, Štajarske in Koroške.

Apno

1. vrste, 100 odstotno, v velikih kosih, se dobiva pri podpisanih na vagone ali vozove, voznine prosto do gradbenega prostora, po najnižjih cenah ob vsakem času.

Ant. Schmauzer, Ign. Teyrowsky,
Annabückle. Galicija.
Železniška postaja Grabštanj.

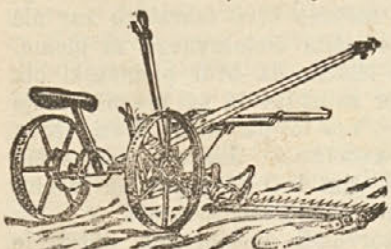
! Žganje!

Dobro, ceno žganje
priporoča tvornica rženega žganja
v Blatu pri Pliberku.

Cene: 30, 35, 40 krajcarjev za liter.

Stroji za košnjo

trave, detelje in žita.

Obračalniki
in
grablje za seno
s konjskim
obratom.

Stiskalnice za seno in slamo z ročnim obratom, stroje za robkanje turščice, mlatilne stroje, vitelje, vetrnike, trijerje, pluge, valce, brane, stroje za pripravljanje krme, stroje za posnemanje mleka, sesalne separatorje itd. izdeluje kot **specijalitete** s poročtvom v najnovejši, najizvrstnejši izdelbi

Ph. Mayfarth & Comp.

tvornice poljedelskih strojev
na Dunaju, II./1, Taborstrasse št. 71.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto.

Iščejo se zastopniki in preprodajalci.

Vsake vrste podobarska in pozlatarska dela

za cerkve, kapele, samostane itd.
prevzame in fino ter trpežno izdeluje

Janez Golež,

podobar in pozlatar v Celovcu, Šentvidska cesta 12.

Dolina pri Pokrčah.

Prvi cerkveni shod je v nedeljo, dne
2. julija t. l.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnim stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike uspehe.

Mline za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarnice, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki in rezalniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevesa, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 550 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Prve vrste tovarna finih švicarskih vezenj

išče dame, z občnim znanstvom, za prodajo svojih festonov in vložkov, bluz, žepnih robcev itd. po vzorcih, proti visoki proviziji.

Cene v avstrijski veljavi. Blago poštnine in carine prosto. Prijave pod **Za G. 1127** na naslov **Rudolf Mosse, St. Gallen, Šveica (Schweiz).**

Najboljše proti

TAKOJ UČINKUJOČE ZDRAVILNO JE

GLAVOBOL, NAHOD, MIGRENI IN OMOČICI

ANTIDOL

ZA GLAVOBOL, NAHOD, MAČKA IN OMOČICO.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Ne piti!

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica na Dješkah priredi svoj letni občni zbor na Dješkah v Kramerjevi gostilni, dne 30. junija. Dnevni red: 1. Potrditev letnega računa za l. 1904. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Volitev novega odbora in računskih pregledovalcev. 4. Slučajnosti. **Odbor.**

Kopališče in vodno zdravilišče v

Kamniku na Kranjskem.

Postaja c. kr. državne železnice.

Popolno zdravljenje z vodo, solčno, ogljenokisle in električne kopeli, zdravljenje s suhim, vročim zrakom, masaža in zdravstvena telovadba. Dijetno zdravljenje. Načrti zastoj. — Sesija od 20. maja do septembra.

Zdravniški vodja: **Dr. Rudolf Wackenreiter.**

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. **Dobiva se povsod!**

Varstvena znamka.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Sapljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.